

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA V BAKALÁŘSKÉM STUDIJNÍM PROGRAMU UČITELSTVÍ PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ A ODBORNÉHO VÝCVIKU

Název předmětu zkoušky: OSZB134 Didaktika odborného vzdělávání

*Student/ka si vylosuje dvě otázky, jednu z okruhu A, jednu z okruhu B
a předloží vypracovanou přípravu na vyučovací jednotku.*

Okruh A

1. Vnitřní podmínky vyučování a učení v závislosti na druhu vyučovacího předmětu.
2. Aktivizující metody ve výuce prakticky orientovaných předmětů.
3. Principy a podmínky vyučovacího procesu v odborném vzdělávání.
4. Základní kurikulární dokumenty a práce s nimi.
5. Pedagogické dokumenty, cíle, fáze a etapy učení, organizační formy vyučování.
6. Vztahy mezi vědou a vyučovacím předmětem, mezipředmětové vztahy.
7. Příprava učitele na vyučování prakticky zaměřených předmětů a odborného výcviku.
8. Prostředky vyučování – nemateriální, materiální, faktory ovlivňující jejich volbu.
9. Předmět a význam didaktiky, členění didaktiky jako pedagogické disciplíny.
10. Specifické metody a formy práce v praktickém vyučování a odborném výcviku z pohledu didaktiky.
11. Osvojování pracovních dovedností a vytváření jejich soustav.
12. Základní didaktické zásady a jejich aplikace při praktickém vyučování a odborném výcviku.
13. Vyučovací metody, charakteristika, třídění, volba metody k cíli vyučovací jednotky.

14. Formy řízení a strategie výuky, plánování výuky, přiměřenost a náročnost vyučování.
15. Proces výuky a jeho fáze, faktory ovlivňující výuku prakticky zaměřených předmětů.
16. Učebnice a další didaktická média v odborném vzdělávání.
17. Problémové úlohy a situace a jejich využití v praktickém vyučování.
18. Hospitační činnost a evaluace v prakticky zaměřených předmětech a v odborném výcviku.
19. Úloha a význam vytváření a osvojování racionálních a efektivních způsobů práce v odborném výcviku.
20. Rozvíjení myšlení, tvořivosti a samostatnosti v odborném výcviku.

Okruh B

1. Aplikace didaktických principů při vzdělávání dospělých, specifické didaktické problémy při profesním vzdělávání dospělých.
2. Požadavky na lektora ve vzdělávání dospělých, kritéria pro výběr lektorů pro určitý vzdělávací program, kontrola kvality lektorské činnosti.
3. Projektování vzdělávacích kurzů v odborném vzdělávání – příprava projektu kurzu, možnosti akreditace kurzů.
4. Projektování vzdělávacích kurzů v odborném vzdělávání – realizace vzdělávacího kurzu; organizační, ekonomické, pedagogické a další aspekty.
5. Projektování vzdělávacích kurzů v odborném vzdělávání – evaluace vzdělávacího kurzu; různé přístupy k vyhodnocování probíhajících a proběhlých vzdělávacích kurzů.
6. Didaktická technika při vzdělávání dospělých, informační technologie využitelné v profesním vzdělávání dospělých.
7. Komunikační a prezentační dovednosti lektora vzdělávání dospělých – jejich získávání a rozvoj; možnosti supervize a mentoringu.
8. Problémové situace v práci lektora vzdělávání dospělých, řešení nestandardních a konfliktních situací, duševní hygiena lektora.
9. Možnosti propagace vzdělávacích programů v oblasti profesního vzdělávání dospělých, zdroje informací o vzdělávacích programech.

10. Kritéria kvality uplatnitelná při hodnocení vzdělávacích kurzů v oblasti profesního vzdělávání dospělých, principy výběru kvalitního kurzu z pohledu zájemce/účastníka.
11. Souvislosti profesního a zájmového vzdělávání, možnosti propagace řemesel prostřednictvím zájmového vzdělávání.
12. Specifika realizace vzdělávacích kurzů v oblasti profesního vzdělávání dospělých v podmínkách středních odborných škol.
13. Specifika realizace vzdělávacích kurzů v oblasti profesního vzdělávání dospělých v podmínkách vzdělávacích agentur (neziskových organizací, firem).
14. Specifika vzdělávání dospělých v seniorském věku, základní otázky gerontagogiky a gerontodidaktiky. Vztah profesního a zájmového vzdělávání v seniorském věku.
15. Koncepce a strategie podnikového vzdělávání, zjišťování potřeb účastníků a formulace cílů profesního rozvoje zaměstnanců; management vzdělávání v podniku.

Student/ka předloží komisi před zahájením zkoušky předem vypracovanou písemnou přípravu na realizovanou vyučovací jednotku (hodinu) z odborného výcviku nebo praktického vyučování na střední škole nebo vyšší odborné škole, případně z podnikového profesního vzdělávání dospělých.

Písemná příprava bude vypracována v následující struktuře:

- a. Téma vyučovací hodiny. Zařazení tématu hodiny do tematického celku, předmětu a vzdělávací oblasti RVP na daném typu školy, případně vazba obsahu hodiny na průřezová témata.
- b. Žáci. Ročník, věk a počet žáků, požadavky na individualizaci výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- c. Cíle hodiny, plánované výsledky učení žáků. Kognitivní cíle, jejich operacionalizace v kategorii výkonu žáka, specifikace kognitivní náročnosti. Rozvoj klíčových kompetencí v dané hodině. Cíle postojové a hodnotové.
- d. Obsah výuky, didaktická transformace učiva, klíčové pojmy a jejich souvislosti (výpis pojmů nebo myšlenková či pojmová mapa). Informační zdroje pro žáky a pro vyučující.
- e. Hodnocení výsledků učení žáků. Diagnostika vstupních znalostí. Průběžné formativní hodnocení, techniky zpětné vazby. Sumativní hodnocení ve vazbě na cíle hodiny.

f. Model výuky. Konstruktivistické, transmisivní a kooperativní prvky výuky v budování významu nového učiva. Didaktické prostředky motivování a aktivizace žáků. Efektivní výukové strategie.

g. Struktura a metody vyučovací hodiny. Fáze výuky a časový plán (např. orientace, motivace, aktivování vstupních znalostí, otázky a odpovědi, ukázka, práce s textem, objevování, řízené procvičování, diskuse, zápisky, samostatné procvičování, zpětná vazba, shrnutí apod.). Popis činností žáků a organizační formy jednotlivých fází výuky, odkazy na učební úlohy a zdroje.

h. Prostředky individualizace výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

i. Reflexe. Zhodnocení realizace hodiny ve vazbě na dosažení výchovně-vzdělávacích cílů, úspěchy hodiny, možná rizika a odborně zdůvodněné návrhy na změny.

Při ústní zkoušce student/ka představí didaktickou analýzu této hodiny, uvede odborné argumenty pro volbu výukových postupů, diskutuje alternativní možnosti plánu výuky.